

بیمه گردشگران در ایران بیشتر جنبه تبلیغاتی دارد تا عملی

دکتر اسرافیل شفیع زاده

را طی می کند. قطب شمال و مناطقی از آلاسکا همواره در دسترس جهانگردانی است که بدنبال دیدار از سرزمین های یخ بسته شمال هستند. دیدار از سرزمین اسکیموها و زندگی در کنار بومیان و همچنین مانوس شده با طبیعت متفاوت و حیات وحشی که منحصر به این نقطه جغرافیایی در جهان است، انگیزه جهانگردان طبیعت گرا را افزایش می دهد.

آبراههای منطقه اسکاندیناوی و جنگل های سوزنی برگ، با هزاران دریاچه در کشور هایی مانند سوئد، نروژ و فنلاند، مکان مناسبی برای جهانگردان طبیعت گراست. ماهی گیری، شکار، دوچرخه سواری، رافتینگ و قایق رانی در ردیف فعالیت های روزانه جهانگردان در این مناطق است.

آنچه که ذکر شد، تنها نمونه های از فعالیتها رو به گسترش جهانی در حوزه گردشگری و اکوتوریسم است، که اقتصاد جهانی را نیز به شکل خیره کننده ای تحت تاثیر قرار داده است. بایستی اذعان داشت که رشد صنعت گردشگری در عرصه جهانی، مرهون صنعت بیمه است. اکوتوریسم و فعالیتهای طبیعت گردی، که بیشتر از فعالیتهای مربوط به توریسم فرهنگی برای گردشگران مخاطره آمیز است، سرعت رشد خود را مدیون حمایت های رو به تزاید صنعت بیمه می داند. ماهیت فعالیتهای اکوتوریستی بگونه ای است که وقوع حوادث احتمالی در آن غیر قابل چشم پوشی است. فعالیتهایی که مشخصا در محیط هایی بیابانی، جنگلی، صخره ای، کویری، کوهستانی و دریسایی صورت می گیرد و

المللی منتفع شده اند. تولید صنایع دستی، مشارکت در فعالیتهای مربوط به ارائه خدمات به جهانگردان بین المللی، مانند راهنمایی تور، ارائه خدمات اقامتی و پذیرایی و اشتغال در واحدها و موسسات فعال در زمینه جهانگردی سبب کسب منافع قابل توجهی برای آنان شده است.

قاره های آسیا، اروپا، اقیانوسیه هم از اکوتوریسم بهره خود را می برند. کشورهایی مانند هند، نپال و چین به عنوان پایگاهها و مقصد های مهم اکوتوریستی شناخته شده اند. صحراهای قره قوم و قزل قوم در آسیای مرکزی و تاکلامکان در چین، شاهد عبور کاروان جهانگردانی است که منابع اقتصادی سرشاری را همراه خود به این مناطق می برند. تبت و کشمیر و مناطق شمالی هند نیز از اکوتوریسم بی بهره نیستند و به مدد تنوع اقلیمی، جغرافیایی و طبیعی، ذخایر بی پایان را در خود جای داده اند.

در اقیانوسیه هم، نیوزلند و استرالیا در ردیف کشورهایی هستند که اکوتوریسم جایگاه خاصی در میان آنها دارد. سرزمین پهناور استرالیا دارای تنوع و گوناگونی شگفت انگیزی است که جهانگردان را از سراسر جهان برای بازدید فرا می خواند. نیوزلند نیز بعنوان دور افتاده ترین جزیره نزدیک به قطب از جلوه های جذاب و سحرانگیزی برخوردار است، که امکان اجرای برنامه های کمپینگ و دیدار از طبیعت دست نخورده و ناب را فراهم می کند.

در اروپا و آمریکای شمالی نیز برغم، توسعه فزاینده در عرصه علوم و تکنولوژی و توسعه شهری و روستائی، اکوتوریسم مسیر صحیح خود

امروزه اکوتوریسم یا "طبیعت گردی" یکی از شاخه های مهم فعالیت های گردشگری در دنیا محسوب می شود.

در فعالیتهای اکوتوریستی، افراد یا گروههای جهانگرد، با هدف بهره گیری از زیباییهای طبیعی و جلوه های حیرت انگیز خلقت، به رشته کوههای مرتفع، کوهستانها، کوهپایه ها، جنگل ها، جلگه ها، صحراها و دره های عمیق سفر می کنند تا با مشاهده تنوع و گوناگونی شگفت انگیز، اوقات فراغت خود را به بهترین نحو ممکن سپری کنند.

سفر میلیونها اکوتوریست که ممکن است، بدنبال دیدن گیاهان، جانوران و یا انجام بررسی های اکولوژیکی، مطالعات زمین شناسی، معدن و مشابه آن باشند و یا باهدف دیدار از روستاهای جای گرفته در دوردست ترین مناطق و تماس با مردمان ساکن در دهکده ها و شرکت در مراسم آئینی آنان باشند، آثار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی فراوان از خود بجای می گذارد.

توسعه اکوتوریسم در کشورهای آفریقایی، مانند بوتسوانا، نامیبیا، کنیا و آفریقای جنوبی، سبب تحولات اقتصادی زیادی شده است. بنحوی که اقتصاد برخی از این کشورها تا حد قابل ملاحظه ای وابسته به رفت و آمد جهانگردان بین المللی است. ایجاد اشتغال و توسعه منطقه ای از سایر آثار مهمی است که توسعه اکوتوریسم به ارمغان آورده است.

در آمریکای لاتین و در کشورهایی مانند پرو، اکوادور و بولیوی، مردم مستقیما از منافع ناشی از مسافرتهای فردی و یا گروهی جهانگردان بین

برنامه هایی که به عنوان تورهای ماجراجویانه و هیجان انگیز به مرحله اجرا در می آید، تهدید کننده جان شرکت کنندگان در این گونه تورهاست. مسابقات اتومبیل رانی در پیست های پر خطر، مسابقات رالی قهرمانی، موتور سیکلت سواری، دوچرخه سواری در کوهستان، صعود به قله مرتفع، حضور در پیست های اسکی، عبور از جاده های ناهموار و یا رودخانه های خروشان، اهمیت فوق العاده صنعت بیمه را آشکار می سازد.

به جرات می توان گفت که اگر صنعت بیمه در عرصه فعالیتهای گردشگری، پوشش بیمه ای لازم را ارائه نمی داد، تمایلات جهانی برای سفرهای اکوتوریستی به شدت با کاهش مواجه می شد. شرکتهای تورپراتور خارجی که مسئولیت طراحی محصول و یا پکیج های مسافرتی را عهده دار هستند، به استناد قوانین و مقررات موجود، مکلفند نسبت به تامین پوشش بیمه ای ثبت نام شوندگان اقدام کنند، استفاده از خدمات بیمه ای اعم از بیمه عمر، بیمه حوادث، بیمه های مسافرتی و یا نوع خاصی از بیمه های تکمیلی، که مشخصا در مسافرت افراد به خارج از کشور مورد استفاده قرار می گیرند، تضمین لازم را به گردشگران ارائه می دهند تا آنان بتوانند با خیالی آسوده عازم سفر شوند.

وقوع هر گونه حادثه ناگوار در طی دوران مسافرت، مداخله بی چون و چرای شرکت بیمه گر را بدنبال خواهد داشت و مسئولیتهای تعهد شده توسط بیمه گر به مرحله انجام خواهد رسید. تنوع خدمات و پوشش های بیمه ای در خصوص مسافرتیهای گردشگران، خدمات بیمه ای قابل ارائه خواهد بود.

بعنوان مثال اعزام هواپیمای اختصاصی با اکیپ های کامل امداد و نجات و یا اعزام جراحان به مکان حادثه برای نجات حادثه دیده، درجه اهمیت فعالیتهای شرکتهای بیمه را در حمایت کامل از بیمه گزار مشخص می سازد.

بایستی در نظر داشت که گردشگران بازدید کننده از کشور ما نیز مشخصا قبل از ورود به ایران در صورتی که بوسیله شرکتهای تورپراتور خارجی و یا آژانس های مسافرتی در قالب گروههای

توریستی سازماندهی و به کشور وارد می شوند، از خدمات بیمه ای در مبدا برخوردار شده اند، لذا این گروهها بعنوان گروههای هدف شرکت های بیمه گر ایرانی محسوب نمی شود.

سایر گردشگرانی که بصورت انفرادی مسافرت می کنند، نیز به حسب رفتار فرهنگی معمول در کشورهای پیشرفته، مبادرت به بیمه گذاری در کشور محل زندگی خود می کنند و لذا میزان تقاضا برای خدمات بیمه ای در داخل کشور برای گردشگران بازدید کننده از ایران چندان قابل توجه نخواهد بود.

بنظر می رسد توسعه فعالیتهای بیمه ای در حوزه گردشگری برخاسته از احساس نیاز جامعه

گردشگران خارجی، چندان تضمین کننده منافع شرکت های بیمه گر در گیر در این موضوع نخواهد بود.

بنظر می رسد موضوع ارائه خدمات بیمه ای به گردشگران خارجی یک اقدام کاملا معمولی و متعارف باشد که در چند سال اخیر بعنوان موضوعی تبلیغی و بیشتر بعنوان ابزاری برای نمایش فعالیتهای در حال انجام با بوق و کرنا به گوش همگان رسیده است. امضاء تفاهم نامه در سطح مقامات عالی برای توسعه خدمات بیمه ای در عرصه گردشگری، عملا تاثیری در روند ورود گردشگران بین المللی به کشور نداشته است و در آینده نیز مقولات مهم تر و با اهمیت تری، تعیین

کننده ورود شتابناک و یا اندک گردشگران به کشور خواهد بود.

در اینکه صنعت بیمه در دنیا به رشد گردشگری بین المللی کمک می کند، تردیدی وجود ندارد و لیکن شرکتهای بیمه ای در کشور های پیشرو، در اقداماتی عمل گرایانه بدنبال ارائه خدمات مطلوب به مشتریان و در صدد تامین رضایت آنان هستند.

در حالیکه در ایران آنچه که تحت عنوان؛ تاثیر پذیری رشد گردشگری در سایه گسترش خدمات بیمه ای به اتباع کشورهای خارجی، مطرح می شود، اساسا وجود خارجی ندارد.

به بهره مندی از خدمات بیمه ای مطلوب در این عرصه است. بایستی مد نظر داشت که این گونه خدمات هر اندازه در خصوص گردشگران خروجی از ایران شکل منسجم تر و حمایتگرانه تری داشته باشد، اعتماد عمومی تری را به کارگزاران صنعت بیمه کشور بدنبال خواهد داشت.

در خصوص گردشگران خارجی بازدید کننده از ایران، نیز بنظر می رسد تقاضای موجود در حد بسیار پائینی باشد و لذا بزرگ نمایی در خصوص گستردگی عملیات بیمه ای در خصوص